

Štrajk, pandemija, nastava na daljinu... A ocjene?

Usporedba ocjena na kraju školske godine 2018./2019. i nastavne godine 2019./2020.

Željko Kraljić, Sveti Juraj na Bregu

Istraživanje i usporedba zaključnih ocjena iz matematike na kraju školske godine 2018./2019. i nastavne godine 2019./2020. napravljena je na temelju podataka dobivenih iz dvanaest škola Međimurske i Varaždinske županije gdje je ukupno 140 razrednih odjela s 2502 učenika.

Uvod

Nastavna godina 2019./2020. bila je neuobičajena zbog štrajka učitelja i pandemije bolesti COVID-19 zbog čega se predmetna nastava od ožujka održavala na daljinu u virtualnim učionicama, dok se razredna nastava dijelom odradila uz pomoć televizijskog programa pa se zatim vratila u školu.

Na kraju nastavne godine pojavilo se nekoliko pitanja. Koliko su djeca bila zakinuta radom u virtualnim učionicama? Uglavnom se spominjalo da je nastava na daljinu bila dobra samo zato što se nastavna godina održala do kraja, ali da nije i da ne

može biti zamjena nastavi uživo. I učitelji i roditelji mišljenja su da učenici na kraju ovakve nastave znaju manje nego što bi znali da su bili u školi.

Drugo pitanje bilo je vezano uz ocjenjivanje te koliko su ocjene bile realne i objektivne, pogotovo one završne ocjene. Ponukani pitanjem jesu li ocjene bile na maksimumu, a znanje na minimumu, provedeno je istraživanje i načinjena je usporedba ocjena na kraju školske godine 2018./2019. s onima na kraju nastavne godine 2019./2020. Uputili smo elektroničku poruku učiteljima matematike osnovnih škola Međimurske i Varaždinske županije sa zamolbom da nam pošalju konačne ocjene od ove i prošle nastavne godine.

uč. sav. Željko Kraljić, OŠ Ivana Gorana Kovačića, Sveti Juraj na Bregu

Treba uzeti u obzir da su matematički sadržaji pri svakom prelasku u idući razred sve složeniji te da se može očekivati pad ocjena pri prelasku iz razredne u predmetnu nastavu. Treba još dodati da se teško mogu uspoređivati ocjene 4. i 5. razreda jer razredni odjel 4.a iz godine 2018./2019. ne mora biti nužno identičan po sastavu razrednom odjelu 5.a iz godine 2019./2020. Naime, tada se priključuju učenici područnih škola pa se formiraju drukčiji razredni odjeli. Osim toga, ako je unutar predmetne nastave prošle godine radila jedna učiteljica, a ove druga, odustalo se i od tih rezultata jer sigurno da i sam učitelj te njegova osobna jednadžba utječu na razliku u ocjenama.

Namjera ovog rada jest pružiti jasne i točne podatke o konačnim ocjenama iz matematike prije svega učiteljima razredne nastave i učiteljima matematike, ali i svima ostalima koje ova tema zanima. U školskoj godini 2020./2021. postoji mogućnost rada u nastavi na daljinu ili mješovitom nastavi, a kako smo se svi zajedno prvi puta nenadano susreli s ovakvom vrstom nastave i ocjenjivanjem učenika u novim okolnostima, zanimljivo je usporediti ocjene iz nastave uživo i ocjene iz nastave na daljinu.

Od 16. ožujka 2020. započelo je školovanje od kuće. Za razrednu nastavu ono je potrajalo do 11. ili 25. svibnja 2020., dok je za predmetnu nastavu ono trajalo do samoga kraja nastavne godine, tj. do 26. lipnja 2020. Učenici predmetne nastave kod kuće su proveli oko 70 nastavnih dana i za to vrijeme su imali oko 60 sati matematike, ovisno o školi koju su pohađali. To je oko 40 % ukupnog broja nastavnih dana i godišnjeg fonda sati matematike.

Na temelju podataka pristiglih iz dvanaest osnovnih škola iz Međimurske i Varaždinske županije napravljena je usporedba konačnih zaključnih ocjena iz matematike za ukupno 140 razrednih odjela s 2502 učenika. Podatci su stvarni, a škole nećemo imenovati i zahvaljujem kolegicama i kolegama koji su iz e-dnevnika uz suglasnost ravnateljica i ravnatelja poslali tražene podatke.

Donosimo primjer detaljnije analize za jednu školu, nazovimo je "škola A". Za ostale ćemo škole samo dati grafičke prikaze završnih ocjena.

Škola A

U prvom redu tablice 1 i tablice 2 navedene su prosječne završne ocjene iz matematike na kraju školske godine 2018./2019., a u drugom redu završne ocjene iz matematike *istih razrednih odjela*, ali na kraju nastavne godine 2019./2020. Stoga kod razredne nastave nema prvih razreda 2019./2020. jer su ti učenici godinu ranije bili predškolci, a kod predmetne nastave nema osmih razreda iz školske godine 2018./2019. jer su ti učenici u školskoj godini 2019./2020. postali srednjoškolci.

Dakle, usporedili smo prosječne zaključne ocjene iste grupe učenika u dvjema godinama, primjerice ocjenu za 1.a razred na kraju školske godine 2018./2019. i ocjenu za isti taj, ali sada 2.a razred na kraju nastavne godine 2019./2020. Zanimao nas je pad ili rast tih ocjena.

Podatke iz donjih dviju tablica možemo prikazati zornije s pomoću stupčastog dijagrama.

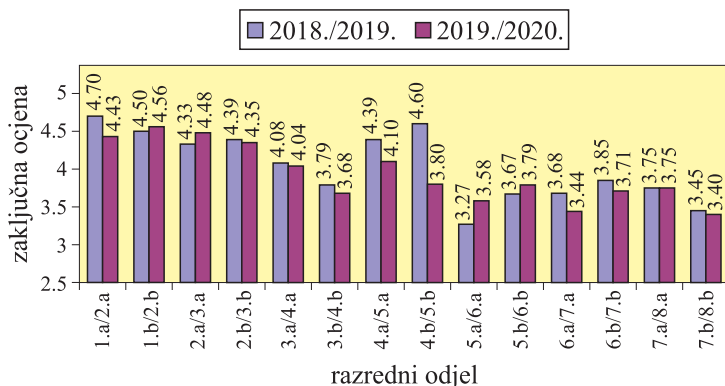
	1.a/2.a	1.b/2.b	2.a/3.a	2.b/3.b	3.a/4.a	3.b/4.b	4.a/5.a	4.b/5.b
2018./2019.	4.70	4.50	4.33	4.39	4.08	3.79	4.39	4.60
2019./2020.	4.43	4.56	4.48	4.35	4.04	3.68	4.10	3.80

Tablica 1. Razredna nastava

	5.a/6.a	5.b/6.b	6.a/7.a	6.b/7.b	7.a/8.a	7.b/8.b
2018./2019.	3.27	3.67	3.68	3.85	3.75	3.45
2019./2020.	3.58	3.79	3.44	3.71	3.75	3.40

Tablica 2. Predmetna nastava

U stupčastom dijagramu prikazane su završne ocjene za svih 14 razrednih odjela škole A u dvije nastavne godine. U 9 odjela završna ocjena iz matematike je niža na kraju nastavne godine 2019./2020., dok je u 4 odjela viša. U jednom odjelu, i to u 7.a/8.a, jednaka je aritmetička sredina završnih ocjena.

Slika 1. Škola A

Gledajući po razredima, u prvom i drugom razredu u odjelu 1.b/2.b aritmetička sredina (prosjeck) ocjena blago raste, a u odjelu 1.a/2.a pada. Pri prelasku iz 3. u 4. razred ocjene su blago pale, a najveća razlika u padu je pri prelasku iz 4. u 5. razred. Jedan od razloga tu može biti prilagodba učenika većem broju nastavnih predmeta i novim učiteljima, ali ovi podatci ne mogu se promatrati samo tablično i brojčano. Primjerice, u 5. razredu često dolazi do različite podjele učenika pa novi sastav razreda ili neki drugi faktori mogu utjecati na pad ocjena.

Pri prelasku iz 5. u 6. razred ocjene su blago porasle, možda zato što su se učenici tada već prilagodili novim razrednim odjelima, novim učiteljima i predmetnoj nastavi pa im je lakše. Slijedi lagani pad ocjena pri prelasku iz 6. u 7. razred. Pretpostavljamo da je to moguće zbog uvođenja novih predmeta, kemije, fizike i biologije, a možda i zato što matematički sadržaji postaju sve složeniji. Pri prelasku iz 7. u 8. razred nema većih odstupanja i ovdje nema govora o poklapanju ocjena učenicima osmih razreda jer će im trebati za upise u srednju školu.

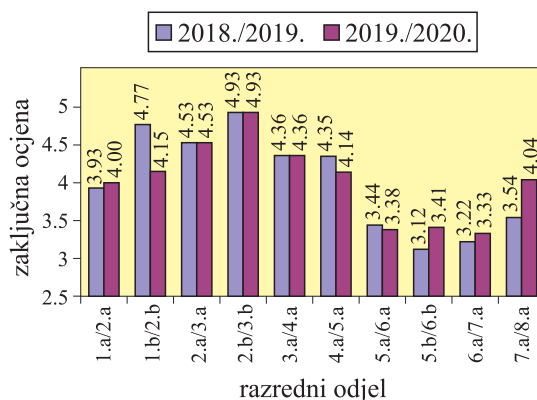
Primjer ove škole pokazuje da ocjene na kraju nastavne godine 2019./2020. nisu više u odnosu na

prethodnu, čak bismo mogli tvrditi suprotno jer je u većini razrednih odjela aritmetička sredina zaključnih ocjena niža. Značajnih promjena u ocjenama na kraju ovih dviju godina nema, osim u 4.b/5.b razrednom odjelu.

Što se tiče mišljenja da su učenici nakon nastave na daljinu manje znali, teško je reći. Sami učenici su u više navrata tijekom rada u virtualnim učionicama pisali da im je bilo lakše dok su bili na nastavi u školi i uživo s učiteljem jer im je tako bilo lakše raditi i shvatiti matematičke sadržaje na kojima se radilo. U razgovorima s učenicima i roditeljima povremeno se spominjalo da je u nastavi na daljinu riješeno manje zadataka na kvalitetan način te da je kod dijela učenika nedostajalo upornosti i marljivosti u radu jer nije im bilo lako sjediti kod kuće pred ekranom i biti maksimalno skoncentriran tijekom četiriju mjeseca školovanja kod kuće. Nastava koja se odvija u učionicama primjerenija je za učenike zbog socijalizacije i zbog međusobne interakcije "oči u oči", a ne posredstvom ekrana.

Podatci dobiveni za ostale škole

Škola B

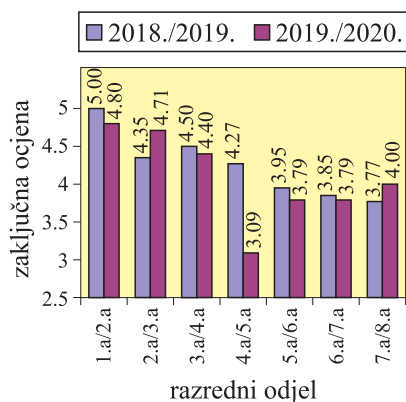

Slika 2. Škola B

U školi B usporedili smo ocjene za deset razrednih odjela. Kod triju odjela uočava se pad ocjena, kod četiriju rast, a kod triju je aritmetička sredina ocjena

ostala jednaka. Najveći je pad pri prelasku iz prvog u drugi razred, a najveći rast pri prelasku iz sedmog u osmi razred.

Škola C

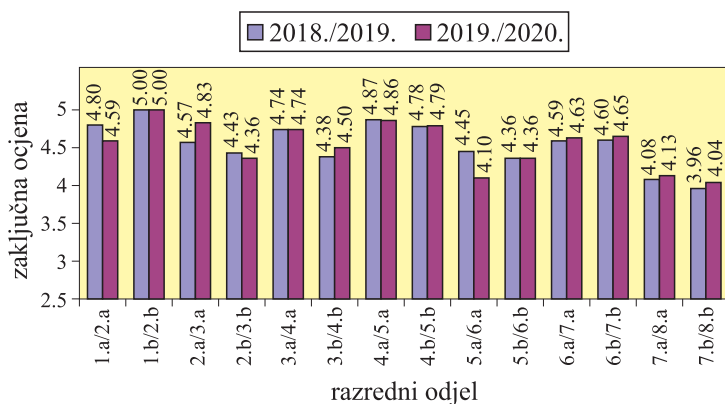

Slika 3. Škola C

U školi C imamo po jedan razredni odjel od 1. do 8. razreda pa smo promatrali ocjene za sedam razrednih odjela. Kod pet odjela zabilježen je pad ocjena, a kod dva odjela je zabilježen rast ocjena. Najveći pad je pri prelasku iz četvrtog u peti razred, tj. pri prelasku iz razredne u predmetnu nastavu, gdje se prosjek ocjena spustio s 4.27 na 3.09. Znatno manji pad ocjena dogodio se pri prelasku iz 6. u 7. razred.

Škola D

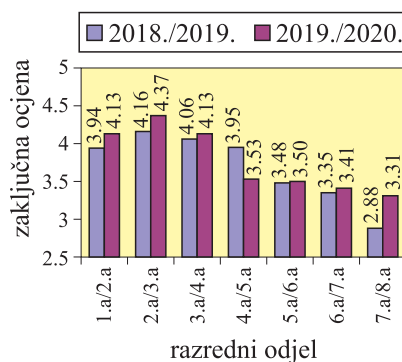
U ovoj školi imamo 14 razrednih odjela i nema većih odstupanja u konačnim ocjenama. Rast ocjena za-

Slika 4. Škola D

bilježen je u 6 razrednih odjela, a pad u 3 razredna odjela, dok je čak u 5 odjela jednaka aritmetička sredina ocjena ili se razlikuje tek za stotinku. Zanimljivo je da pri prelasku iz razredne u predmetnu nastavu učenici zadržavaju prosjek ocjena na potpuno jednakom nivou, a pri prelasku iz 6. u 7. razred prosjek ocjena je blago porastao.

Škola E

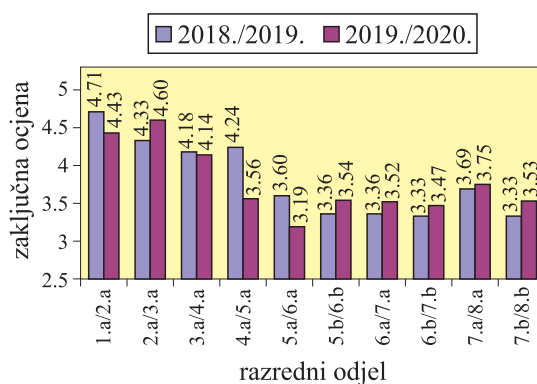

Slika 5. Škola E

U školi E imamo po jedan razredni odjel. Od 7 razrednih odjela ove škole, u 6 odjela zabilježen je rast ocjena. Najveći je rast pri prelasku iz 7. u 8. razred. Jedini pad ocjena jest pri prelasku iz razredne u predmetnu nastavu.

Škola F

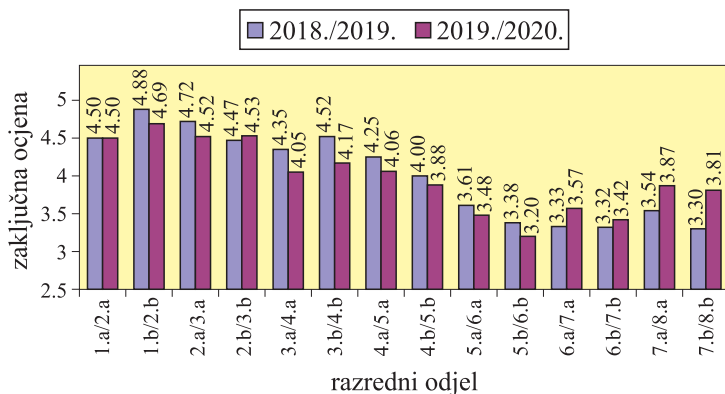
U školi F usporedili smo ocjene deset razrednih odjela, po jedan u razrednoj nastavi i po dva u predmetnoj nastavi. Pad ocjena zabilježen je u 4 odjela,

Slika 6. Škola F

a porast ocjena u 6 odjela. I u ovoj školi najveći pad se bilježi pri prelasku iz razredne u predmetnu nastavu, ali poznato je da se u ovoj školi promijenio sastav razreda prilikom spajanja učenika iz matične škole i područne škole. Zanimljivo je primijetiti da je pri prelasku iz 6. u 7. razred i iz 7. u 8. razred u svim odjelima zabilježen porast ocjena.

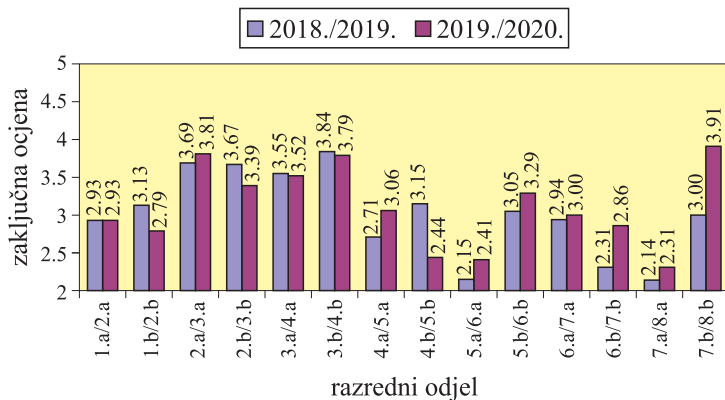
Škola G

Slika 7. Škola G

U ovoj školi imamo 14 razrednih odjela kojima smo usporedili zaključne ocjene iz matematike. U jednom odjelu su ocjene ostale na jednakoj razini, u osam odjela je zabilježen pad ocjena, a u pet porast. Zanimljivo je primijetiti da se rast ocjena bilježi pri prelasku iz 6. u 7. razred i iz 7. u 8. razred.

Škola H

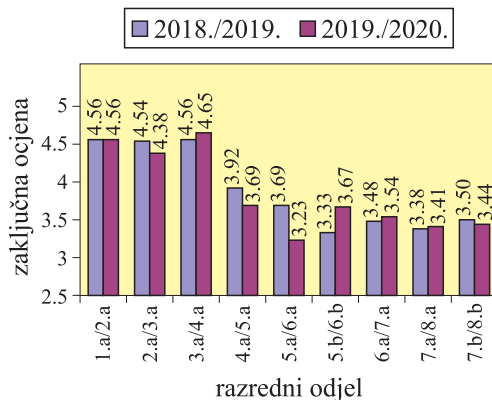

Slika 8. Škola H

U ovoj školi imamo 14 razrednih odjela (vidi sliku 8). Odmah upada u oči manji prosjek razrednih ocjena nego u ostalim školama. Pad ocjena zabilježen je u pet razrednih odjela, rast u osam razrednih odjela, a u jednom razrednom odjelu ocjene su ostale na jednakoj razini. Pri prelasku iz razredne u predmetnu nastavu u jednom razrednom odjelu prosjek ocjena raste, a u drugom pada. Pri prelasku iz 6. u 7. razred i pri prelasku iz 7. u 8. razred učenici su uspjeli poboljšati ocjene.

Škola I

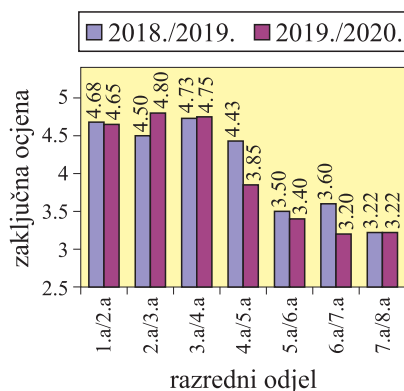
U ovoj školi imamo 9 razrednih odjela. Zanimljivo je da je kod čak sedam razrednih odjela razlika tek u jednoj ili dvjema decimalama, dok je u dva odjela razlika nešto veća. U 4 razredna odjela zabilježen je pad ocjena, u 4 porast ocjena, a u jednom razrednom odjelu je jednaka aritmetička sredina zaključnih ocjena. Što se tiče najveće razlike u ocjenama, ona se dogodila pri prelasku iz 5. u 6. razred kad je odjel "a" pao u ocjenama, dok je odjel "b" popravio ocjene.

Slika 9. Škola I

Škola J

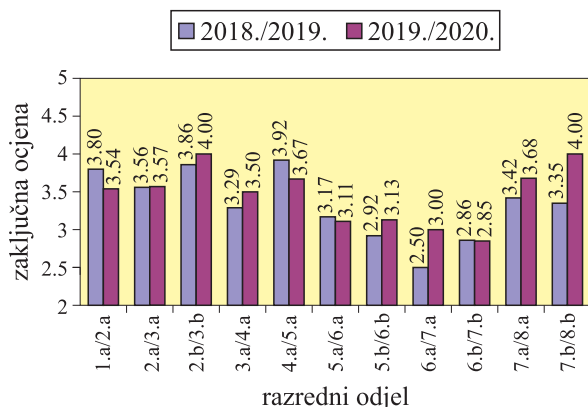
U školi J u četiri od sedam razrednih odjela prosjeci su jednaki ili se razlikuju tek za koju stotinku. U 4 razredna odjela došlo je do smanjenja ocjena. Najveći pad je pri prijelazu iz 4. u 5. razred i iz 6. u 7. razred. U 2 razredna odjela došlo je do povećanja

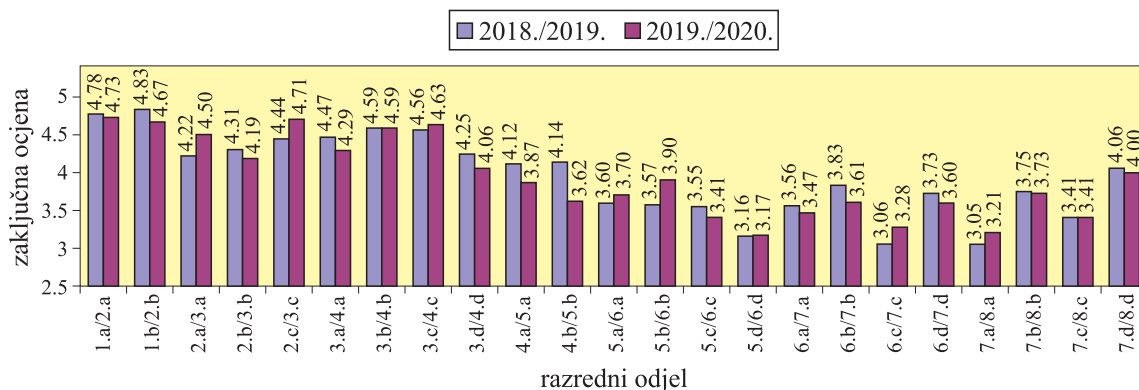
Slika 10. Škola J

ocjena, s time da je pri prelasku iz 3. u 4. razred razlika tek dvije stotinke. Osmi razred ostao je na jednakoj razini kao kad su bili sedmi razred.

Škola K

Slika 11. Škola K

Slika 12. Škola L

U školi K (slika 11) imamo 11 razrednih odjela. U 2 odjela razlika je tek jedna stotinka, pad ocjena je u 3 razredna odjela i rast u 6 razrednih odjela. Pad ocjena se bilježi pri prelasku iz razredne u predmetnu nastavu, a najveći skok ocjena zabilježili su učenici pri prelasku iz 7. u 8. razred. Možda su se učenici na kraju osnovne škole primili posla ili su im učitelji ipak malo progledali kroz prste uoči upisa u srednje škole.

Škola L

Ova je škola najveća i usporedili smo ocjene za 23 razredna odjela (slika 12). Pad ocjena bilježi se pri prelasku iz razredne u predmetnu nastavu. Ocjene pri prelasku iz 7. u 8. razred su ostale uglavnom na istoj razini. U 4 razredna odjela aritmetička sredina zaključnih ocjena je jednaka ili se razlikuje tek za stotinku ili dvije, pad ocjena je u 12 razrednih odjela, a rast ocjena u 7 razrednih odjela.

Zaključak

Na temelju podataka za svih 140 razrednih odjela iz dvanaest osnovnih škola Međimurske i Varaždinske županije možemo zaključiti kako je do pada konačne ocjene došlo u **61 razrednom odjelu** (44 %), u **19 razrednih odjela** zabilježena je jednaka ocjena ili se razlikovala tek za stotinku ili dvije

(13 %), a do rasta ocjena je došlo u **60 razrednih odjela** (43 %). Istaknimo kako se rast i pad često razlikuju tek za desetinku ili dvije tako da, ukupno gledajući, nije bilo većih promjena na razini cijelog razrednog odjela.

Veliki problem učiteljima predstavljalo je vrednovanje i ocjenjivanje u nastavi na daljinu koje je trebalo biti valjano, realno i objektivno. Jasno je da su neki učenici preko pametnih telefona, tableta ili računala slali jedni drugima zadaće i međusobno si pomagali tijekom provjera znanja te da njihove ocjene nisu objektivne. Zato se nadamo da će se u školskoj godini 2020./2021. odvijati barem mješoviti oblik nastave, odnosno da će se dio nastave izvoditi u školi, pa će i vrednovanje i ocjenjivanje biti na kvalitetnijoj razini.

Gleda li se samo promjena ocjena pri prelasku iz 4. u 5. razred, u 14 razrednih odjela zabilježen je pad ocjena, u 2 razredna odjela razina ocjena ostala je podjednaka, a tek je u jednom razrednom odjelu zabilježen porast ocjena. Pri prelasku iz 7. u 8.

razred u 11 razrednih odjela je konačna ocjena jednaka ili se razlikuje za jednu desetinku, dok je kod 11 razrednih odjela zabilježen veći porast ocjena.

Budemo li primorani isključivo na nastavu na daljinu, jedan od načina kako doskočiti prepisivanju i međusobnom pomaganju učenika jest zadavanje individualnih zadaća, odnosno da svaki učenik dobiva svoje zadatke. Tada bi se mogli ocjenjivati projekti i prezentacije na kojima će učenici usmeno objašnjavati što su radili i na koji su način dolazili do rješenja.

Iza nas je vrlo zahtjevno razdoblje i za učenike i za roditelje i za učitelje. Nadamo se da ćemo stečenim iskustvom lakše prebroditi nove izazove koji su pred nama i doći do željenih i boljih razina matematičkih znanja i vještina kod svojih učenika. Svjedočimo razini matematičkog znanja koja nije zadovoljavajuća što pokazuju i postignuća na maturi i PISA testiranju. Sve je više problema, a nastava na daljinu još će tome doprinijeti jer učenici bez nastave uživo (ili s manje nastave uživo) jako teško dolaze do kvalitetnije razine znanja.

NOVE ZBIRKE DETALJNO RIJEŠENIH ZADATAKA

Zbirke sadržavaju detaljno riješene zadatke i zamišljene su kao pomoćni materijali za nastavnike i učenike uz obvezne udžbenike.

ELEMENT

Više informacija na:
element.hr

